

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Opolu**

Opole, dnia 16 września 2011 r.

Tekst ujednolicony

**Pani
Ewa Szkic-Czech
Dyrektor
Urzędu Statystycznego
w Opolu**

LOP-4112-04-01/2010
S/10/003

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o *Najwyższej Izbie Kontroli*¹, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Opolu przeprowadziła w Urzędzie Statystycznym w Opolu², kontrolę wybranych elementów działalności Urzędu w latach 2008 - 2010 (I półrocze).

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym w dniu 9 sierpnia 2011 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Pani Dyrektor niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli negatywnie ocena realizację wybranych zadań w zakresie objętym kontrolą, w tym wydatkowanie środków publicznych, rozwiązywanie umów o pracę za wypowiedzeniem dokonany przez pracodawcę i poniesienie dodatkowych kosztów w tym zakresie, jak również niewypłacenie pracownikom przywróconym do pracy całości wynagrodzenia za czas pozostawania bez pracy niezwłocznie po podjęciu pracy. NIK pozytywnie ocenia stosowanie zasad rachunkowości, prowadzenie naboru kandydatów do pracy oraz dokonywanie okresowych ocen pracowników korpusu służby cywilnej, a także sporządzenie opisów oraz wartościowanie stanowisk pracy, pomimo stwierdzonych nieprawidłowości.

¹ Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm., dalej: *ustawa o NIK*

² dalej: *Urząd*

Powyższą ocenę ogólną uzasadniają następujące ustalenia kontroli i wynikające z nich oceny częściowe:

1. W zakresie wydatkowania środków publicznych:

Kontrolą objęto wybrane wydatki Urzędu na wynagrodzenia z tytułu umów zlecenia lub umów o dzieło zawieranych w latach 2008-2010 z pracownikami Urzędu, w związku z realizacją zadań związanych z: a) przeklasyfikowaniem działalności podmiotów do rejestru REGON wg Polskiej Klasyfikacji Działalności 2007 (dalej PKD 2007), b) Powszechnym Spisem Rolnym 2010 (dalej PSR) c) Narodowym Spisem Powszechnym Ludności i Mieszkań 2010 - próbnym (dalej NSP-spis próbny) i d) Narodowym Spisem Powszechnym 2010 (dalej NSP).

1.1 W ramach realizacji **PKD 2007** w latach 2008-2009 wydatkowano łączną kwotę 442 081,75 zł (brutto), z czego na umowy z pracownikami Urzędu w 2008 r. 101 591,00 zł, a w 2009 r. 281 360,00 zł. Kontrolą za lata 2008–2009 objęto 8 spośród 26 zawartych umów zleceń (4 umowy z 5 zawartych w 2008 r. i 4 z 21 zawartych w 2009 r.). Przedmiotem tych umów było m.in. frankowanie i nadawanie przesyłek oraz prowadzenie ewidencji wysyłanej korespondencji (książki nadawcze), prowadzenie rozliczeń finansowych oraz dokumentów finansowo-księgowych wynikających z obsługi zawartych umów.

Umowy zawarte z 2008 r. obejmowały łącznie 23 pracowników. Kontrola wykazała, iż 19 z 23 pracowników wykonywało w ramach umów zlecenia³ zadania, które pokrywały się z zadaniami określonymi w ich zakresach *zadań, obowiązków i odpowiedzialności* realizowanymi w ramach stosunku pracy. Natomiast w przypadku wszystkich 23 ww. pracowników zadania wynikające z umów zlecenia pokrywały się z zadaniami komórek organizacyjnych Urzędu. Zadania te pracownicy wykonywali bezpośrednio po zakończeniu normatywnego czasu pracy. Z tytułu realizacji umów zlecenia, ww. 19 pracowników Urzędu otrzymało wynagrodzenie w kwocie 88 920,70 zł (łącznie za wykonanie ww. czterech umów zawartych w 2008 r. wypłacone zostało wynagrodzenie w wysokości 106 586,30 zł, tj. 15 % wydatków poniesionych w 2008 r. ze środków pochodzących z rezerwy celowej).

Cztery objęte kontrolą umowy zlecenia⁴ z 2009 r. dotyczące wykonania zadań w ramach PKD 2007 zawarte zostały łącznie z 15 pracownikami. Zadania określone tymi umowami dla 10 spośród 15 pracowników Urzędu pokrywały się z zadaniami wynikającymi z zakresów *zadań, obowiązków i odpowiedzialności*, a dla wszystkich 15 pracowników z zadaniami komórek organizacyjnych Urzędu, w których byli zatrudnieni. Z tytułu realizacji umów

³ 77/A/2008 z 03.11.2008 r., 78/A/2008 z 03.11.2008 r., 79/A/2008 z 03.11.2008 r., 80/A/2008 z 03.11.2008 r.,

⁴ 14/A/2009 z 10.06.2009 r., 89/A/2009 z 04.12.2009 r., 90/A/2009 z 04.12.2009 r., 91/A/2009 z 04.12.2009 r.

zlecenia, ww. 10 pracowników otrzymało wynagrodzenie w kwocie 5 749 zł (łącznie za wykonanie ww. czterech umów zawartych w 2009 r. wypłacone zostało wynagrodzenie w wysokości 9 964 zł, co w stosunku do wydatków w 2009 r. z rezerwy celowej budżetu państwa w kwocie 311 547,35 zł, stanowiło 3,1 %).

W myśl treści art. 22 § 1 i § 1¹ ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. *Kodeks pracy*⁵, wykonywanie pracy określonego rodzaju na rzecz pracodawcy i pod jego kierownictwem oraz w miejscu wyznaczonym przez pracodawcę jest zatrudnieniem na podstawie stosunku pracy, bez względu na nazwę zawartej przez strony umowy. Opisane powyżej postępowanie, zarówno w 2008 r., jak i 2009 r. w ocenie NIK stanowiło naruszenie art. 22 § 1² tej ustawy, zgodnie z którym nie jest dopuszczalne zastąpienie umowy o pracę umową cywilnoprawną, przy zachowaniu ww. warunków wykonywania pracy.

Kontrola wykazała, że zadania objęte ww. umowami zlecenia nie były wykonywane w warunkach typowych dla umowy cywilnoprawnej, gdyż objęte ww. umowami prace, z uwagi na ich specyfikę, mogły być wykonywane jedynie przez wyznaczonych pracowników na terenie i przy wykorzystaniu wyposażenia Urzędu. Ponadto były one rodzajowo takie same jak te, do których wykonania osoby te były zobowiązane na podstawie umów o pracę. Również przyjęta przez Urząd koncepcja, w ramach której przełożony członków zespołu jest osobą koordynującą jego pracę (umowy nr 78/A/2008, 79/A/2008, 80/A/2008, 90/A/2009), a w przypadku umowy nr 77/A/2008, 89/A/2009 oraz 91/A/2009 osobą upoważnioną do weryfikacji w imieniu Urzędu rachunków przedkładanych przez zleceniobiorcę w zakresie odbioru pracy, w ocenie NIK wskazuje na występowanie elementu podporządkowania, a zatem zaistnienie cech charakteryzujących pracę świadczone w ramach pracowniczych stosunków pracy.

Dyrektor Urzędu w swych wyjaśnieniach stwierdziła m.in., iż PKD 2007 było przedsięwzięciem centralnym i w tym zakresie realizowana była koncepcja GUS. Zasadność zawierania umów z pracownikami Dyrektor oparła na zawartych z nią przez GUS trzech umowach zlecenia na obsługę operacji PKD 2007 w kwocie 21 851 zł, jak również dotychczasowej praktyce (poprzednia Dyrektor Urzędu z czterema pracownikami statystyki publicznej w październiku 2007 r. zawarła umowy zlecenia, na wykonanie prac związanych z PKD 2007 w łącznej kwocie 514 euro, za wykonanie których wynagrodzenia zostały wypłacone pracownikom w 2009 r.). Ponadto Dyrektor wskazała, że zadanie to miało charakter niestandardowy, o niepowtarzalnym charakterze, a środki finansowe na jego wykonanie przekazane zostały przez GUS z rezerwy celowej.

⁵ Dz.U. z 1998 r. Nr 21, poz. 94 ze zm. dalej *Kodeks pracy*

1.2 Urząd w 2010 r. realizował zgodnie z wymogami ustawy z dnia 17 lipca 2009 r. *o powszechnym spisie rolnym*⁶ zadania obejmujące PSR, tworząc m.in. Wojewódzkie Biuro Spisowe (dalej WBS), do którego oddelegowano 18 pracowników zatrudnionych w Urzędzie (pracownicy jednostki służby statystyki publicznej). Spośród oddelegowanych osób, osiem wykonywało obowiązki w ramach WBS na podstawie odrębnych umów zlecenia, przy jednoczesnym zachowaniu prawa do wynagrodzenia w ramach stosunku pracy. W ocenie NIK, stanowiło to naruszenie zasad wynagradzania oddelegowanych pracowników statystyki publicznej określonych w art. 17 ust. 3 i 4 ww. ustawy *o PSR*, zgodnie z którym pracownicy jednostek służb statystyki publicznej oddelegowani przez komisarzy spisowych do pracy w biurach spisowych, za czas wykonywania tych prac, zachowują prawo do wynagrodzenia u swojego pracodawcy, a osobom tym mogą być przyznawane dodatki spisowe i nagrody. Ww. ośmiu pracownikom oddelegowanym do pracy w WBS, wykonującym zadania ankietera statystycznego, Urząd w 2010 r. wypłacił wynagrodzenie w kwocie 70 640 zł na podstawie umów zlecenia. Dyrektor Urzędu w swych wyjaśnieniach potwierdziła, że konstrukcja prawna uzasadniająca zawarcie umów zleceń z pracownikami oddelegowanymi do biur spisowych, mimo obowiązującego w tym zakresie ww. przepisu, w swym zamyśle budziła ogólne wątpliwości powodując zagrożenie dla realizacji spisu. Ww. umowy Dyrektor zawarła zgodnie z zaleceniami GUS w tym zakresie. Jak wynika z informacji przedstawionej przez p.o. Prezesa GUS przy wynagradzaniu przy PSR za pracę ankieterów statystycznych przyjęto przepisy § 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 24 listopada 2009 r. w *sprawie wynagradzania za wykonywane prace związane z powszechnym spisem rolnym*⁷, który zinterpretowano w ten sposób, iż ustawodawca dopuszcza możliwość zatrudnienia ankietera statystycznego na podstawie umowy cywilnoprawnej z zachowaniem wynagrodzenia ze stosunku pracy.

1.3 Na podstawie ustawy z dnia 4 marca 2010 r. *o narodowym spisie powszechnym ludności i mieszkań w 2011 r.*⁸ (dalej *ustawa o NSP 2011*). Urząd wykonał prace przygotowawcze do NSP - *spis próbny*, w ramach których powołane zostało WBS i oddelegowani zostali do pracy w tym biurze pracownicy Urzędu (pracownicy jednostki służby statystyki publicznej). W celu realizacji *spisu próbnego* okresie od 15 marca do 24 maja 2010 r. Dyrektor zawarła z 11 pracownikami oddelegowanymi do pracy w WBS łącznie 12 umów zlecenia, które dotyczyły m.in.: planowania i zarządzania pracą rachmistrzów spisowych na obszarze Gminy Tarnów Opolski, administrowania terminalami mobilnymi, wydawanie poleceń członkom

⁶ Dz. U. Nr 126, poz. 1040 (dalej *ustawa o PSR*)

⁷ Dz. U. Nr 205, poz. 1582

⁸ Dz. U. Nr 47, poz. 277

Gminnego Biura Spisowego, umawianie wizyt rachmistrzów i prowadzenie centrum informacyjnego o rachmistrzach. Osiem z ww. 12 umów na łączną kwotę 34 024 zł zawartych zostało przed dniem 3 kwietnia 2010 r. tj. przed dniem wejściem w życie ustawy o *NSP 2011*. Pomimo wejścia w życie tej ustawy, w której określono odmienne zasady wynagradzania pracowników służb jednostek statystyki publicznej oddelegowanych do pracy w biurach spisowych, Urząd uprzednio zawartych umów zlecenia nie wypowiedział, a wynagrodzenie w nich przewidziane, zostało wypłacone.

Pozostałe cztery umowy, na łączną kwotę 33 486,30 zł zawarte zostały po wyjściu w życie ww. ustawy, co, wg NIK, naruszało zasady wynagradzania oddelegowanych pracowników statystyki publicznej określone w art. 20 ust. 3 i 4 ww. ustawy o *NSP 2011*, zgodnie z którymi pracownicy jednostek służb statystyki publicznej oddelegowani przez komisarzy spisowych do pracy w biurach spisowych, za czas wykonywania tych prac, zachowują prawo do wynagrodzenia u swojego pracodawcy, a osobom tym mogą być przyznawane dodatki spisowe i nagrody.

Ponadto Dyrektor Urzędu z pięcioma pracownikami statystyki publicznej, którzy nie byli oddelegowani do pracy w WBS zawarła umowy zlecenia na łączną kwotę 6 109,65 zł, których przedmiotem była realizacja następujących prac: utworzenie struktur geobaz z danymi referencyjnymi dla powiatów województwa opolskiego oraz aktualizacja przestrzennych baz adresowych polegająca na weryfikacji, dopisywaniu oraz usuwaniu punktów adresowych. W ocenie NIK prace objęte ww. umowami, były rodzajowo takie same jak prace określone w zakresach zadań, obowiązków i odpowiedzialności tych osób, i powinny być wykonane w ramach istniejącego stosunku pracy. Jako przyczynę zawarcia ww. umów, Dyrektor wskazała m.in. wytyczne GUS, analogicznie jak w przypadku umów w ramach wykonywania zadań przy PSR.

1.4 Zgodnie z ustawą o *NSP 2011* Wojewoda Opolski – Wojewódzki Komisarz Spisowy w celu przygotowania i przeprowadzenia narodowego spisu powszechnego ludności i mieszkańców w 2011 r. na terenie województwa opolskiego w grudniu 2010 r. powołał WBS, które zadania spisowe realizowało w systemie dwuzmianowym. W celu realizacji zadań spisowych do pracy w WBS oddelegowanych zostało 18 pracowników Urzędu (jednostki służby statystyki publicznej). Z 14 z ww. 18 osób Dyrektor zawarła łącznie 16 umów zlecenia na łączną kwotę 27 000 zł, których przedmiotem była realizacja zadań dotyczących m.in. organizacji narodowego spisu powszechnego, przygotowania metodologicznego i obsługi szkoleń liderów gminnych i rachmistrzów spisowych. Zawarcie ww. umów naruszało zasady wynagradzania oddelegowanych pracowników statystyki

publicznej określone w art. 20 ust. 3 i 4 ww. ustawy o NSP 2011. W powyższym zakresie NIK nie podziela wyjaśnień Radcy Prawnego Urzędu, iż ówczesny stan prawny w sprawie wynagradzania za wykonywanie czynności związanych ze spisem powszechnym nie był uregulowany, a stosowne rozporządzenie Rady Ministrów w tym zakresie zostało podpisane 17 grudnia 2010 r. i obowiązywało dopiero od 28 grudnia 2010 r., gdyż przywołane rozporządzenie⁹, nie miało wpływu na ogólne zasady wynagradzania pracowników jednostek służb statystyki publicznej oddelegowanych przez komisarzy spisowych do pracy w biurach spisowych, albowiem powyższa kwestia została uregulowana wprost w ww. ustawie.

1.5 NIK, uwzględniając kryterium rzetelności, negatywnie ocenia brak należytego zabezpieczenia w umowie na dostawę i montaż wraz z okablowaniem centrali telefonicznej model Sigma Platan interesu Urzędu, tj. bez uzależnienia wypłaty wynagrodzenia od uzyskania pełnej funkcjonalności centrali, potwierdzonej stosownym protokołem odbioru. Zawarta w dniu 16 grudnia 2008 r. umowa przewidywała rozpoczęcie robót w dniu 29 grudnia 2008 r., a ich zakończenie 31 stycznia 2009 r. W umowie przewidziano, że podstawą odbioru jest bezusterkowy protokół przedmiotu umowy podpisany przez obie strony, jednak dokonanie odbioru nie stanowiło warunku wypłaty wykonawcy wynagrodzenia. Zgodnie z zawartą umową Urząd zobowiązał się do zapłaty wynagrodzenia przed umownym zakończeniem robót, tj. do dnia 30 grudnia 2008 r., na podstawie faktury, która miała być dostarczona w dniu 23 grudnia 2008 r., tj. przed terminem rozpoczęcia prac wynikającym z umowy.

Kontrola wykazała, że Urząd w dniu 29 grudnia 2008 r. zapłacił wykonawcy kwotę 15 000 zł, przed wykonaniem umowy w sposób zapewniający pełną funkcjonalność centrali, jak również przed formalnym odbiorem. W powyższej sprawie Główna Księgowa wyjaśniła, że dokonała zapłaty ww. faktury w oparciu o dostarczone w dniu 29 grudnia 2008 r. pismo wykonawcy o zgłoszeniu zakończenia robót oraz po zatwierdzeniu faktury pod względem merytorycznym przez pracownika Urzędu. Główna Księgowa wskazała również, iż powodem zapłaty wynagrodzenia wykonawcy w takim trybie był koniec roku, a niewykorzystanie przyznanych 16 grudnia 2008 r. przez GUS środków spowodowałoby konieczność ich odprowadzenia i brak zrealizowania przedmiotowego zadania.

W ocenie NIK dopuszczenie do wypłaty wynagrodzenia wykonawcy, przed potwierdzeniem przez strony umowy pełnego zrealizowania umowy, w tym uzyskania przez Urząd pełnej

⁹ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 17 grudnia 2010 r. w sprawie wynagrodzenia za wykonywanie czynności związanych z narodowym spisem powszechnym ludności i mieszkań w 2011 r. (Dz.U. Nr 239, poz. 1595)

funkcjonalności zakupionej centrali telefonicznej, było działaniem nierzetelnym i nie służyło zapewnieniu gospodarnego wydatkowania środków publicznych.

1.6 NIK, uwzględniając kryterium legalności i gospodarności, negatywnie ocenia dokonanie bez zastrzeżeń odbioru powykonawczego zadania pn. *Wymiana wewnętrznych instalacji elektrycznych w budynku przy ul. Kołłątaja 14* oraz wypłatę wynagrodzenia wykonawcy w kwocie 78 630,20 zł, pomimo wykonania części tego zadania, polegającej na montażu wewnętrznej instalacji elektrycznej w sposób odmienny niż wynikający z obowiązującej umowy. W dniu 8 czerwca 2009 r. zawarta została z wykonawcą wyłonionym w trybie przetargu nieograniczonego przeprowadzonego na podstawie ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. *Prawo zamówień publicznych*¹⁰ (dalej Prawo zamówień publicznych) umowa na realizację ww. zadania, za wynagrodzeniem w kwocie 78 630 zł brutto. Wykonawca zobowiązał się m.in. do wymiany wewnętrznej instalacji elektrycznej przy zastosowaniu technologii podtynkowej. Jak ustalono w toku kontroli, instalacja ta została wykonana w sposób odmienny niż wynikający z przywołanej w umowie dokumentacji projektowej – tj. technologii nadtynkowej (z wykorzystaniem listew montażowych).

Jak ustalono, w części dotyczącej instalacji na suficie, zmiana ta została dokonana na podstawie notatki służbowej z dnia 1 lipca 2009 r., w której stwierdzono, że mając na uwadze słabą przyczepność tynków sufitu do podłoża postanowiono wykonać instalację na suficie jako natynkową w listwach PCV. Notatka podpisana została ze strony Urzędu jedynie przez kierownika Wydziału Administracyjno-Technicznego odpowiedzialnego za nadzorowanie robót. W ocenie NIK, w świetle art. 144 *Prawa zamówień publicznych* zmiana postanowień umowy zawartej w dniu 8 czerwca 2009 r. zakresie dotyczącym technologii wymiany instalacji, również nie była dopuszczalna. Po dokonaniu odbioru końcowego Urząd wypłacił wykonawcy wynagrodzenie zgodnie z umową w kwocie 78 630,20 zł. W wyniku rozliczenia kosztów robocizny i materiałów za faktycznie wykonane roboty (dokonanego przy udziale specjalisty powołanego na podstawie art. 49 ust. 4 ustawy o NIK) stwierdzono, że koszt robót polegających na montażu instalacji elektrycznej zgodnie z dokumentacją techniczną (metodą podtynkową) stanowił kwotę 29 695,95 zł, natomiast koszt robót wykonanych faktycznie, tj. w technologii prowadzenia instalacji w listwach montażowych stanowił 24 775,62 zł. Akceptacja przez Urząd zmiany technologii wymiany instalacji, która w rzeczywistości była technologią tańszą, przy jednoczesnej wypłacie wykonawcy wynagrodzenia, odzwierciedlającego koszt wykonania umowy z wykorzystaniem droższej technologii, w ocenie NIK stoi w sprzeczności z wymogiem wynikających z art. 44

¹⁰ Dz. U. z 2010 r. Nr 113, poz. 759 ze zm., dalej Prawo zamówień publicznych

ust. 3 pkt 1 lit. a ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o *finansach publicznych*¹¹, zgodnie z którym wydatki publiczne powinny być dokonywane w sposób celowy i oszczędny, z zachowaniem zasady uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów (poprzednio art. 35 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. o *finansach publicznych*¹²).

Dyrektor w swych wyjaśnieniach złożonych w trybie art. 59 ust. 2 ustawy o *NIK* stwierdziła m.in., że Urząd nie zatrudniał pracowników, którzy mogliby prowadzić tego typu roboty budowlane od strony techniczno-technologicznej, dlatego interesy Urzędu reprezentował specjalista-projektant, który przy wyborze technologii wykonania wymiany instalacji elektrycznej metodą podtynkową na etapie projektowania zapewniał Dyrektora, iż jest ona korzystniejsza i tańsza od wykonania instalacji metodą natynkową (w listwach montażowych). Na etapie projektowania, projektant nie zgłaszał słabej przyczepności tynków w żadnym z przedmiotowych pomieszczeń jak również nie było w przeszłości odpadania tynków z sufitu i ścian pomieszczeń objętych wymianą instalacji. Dyrektor w wyjaśnieniach stwierdziła ponadto, iż zawarto umowę w której przewidziano wynagrodzenie ryczałtowe i w związku z tym nie było podstaw do zmiany wartości zakontraktowanych robót oraz, że została poinformowana o sporządzeniu na tę zmianę technologii wykonania instalacji kosztorysu wskazującego na wyższy koszt przyjętej metody wykonania robót. Dyrektor wyjaśniła także, iż nie dokonano aneksowania robót, gdyż nie nastąpiła istotna zmiana stosunków umownych, w tym dotyczących płatności, a dokonana zmiana sposobu układania instalacji była miejscowa i wynikała z bieżących warunków realizacji robót, a także miała charakter techniczny i w świetle treści zawartej umowy pozostawała bez wpływu na łączący strony stosunek cywilno-prawny.

2. W zakresie rachunkowości:

2.1 W Urzędzie stosowane były zasady rachunkowości wynikające z polityki rachunkowości przyjętej zarządzeniem wewnętrznym Dyrektora nr 5/2007 z dnia 29 stycznia 2007 r. w sprawie *wprowadzenia polityki rachunkowości dla Urzędu Statystycznego w Opolu* (ze zmianami). Księgi rachunkowe Urzędu prowadzone były elektronicznie, zgodnie z wymaganiami rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 28 lipca 2006 r. w sprawie *szczegółowych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego oraz niektórych jednostek sektora finansów publicznych*¹³, jak również zarządzenia wewnętrznego nr 1 Prezesa GUS z dnia 25 stycznia

¹¹ Dz.U. Nr 157, poz. 1240 ze zm.

¹² Dz.U. Nr 249, poz. 2104 ze zm.

¹³ Dz. U. Nr 142 poz. 1020 ze zm.

2007 r. w sprawie planu kont dla jednostek organizacyjnych statystyki publicznej, a stosowany system zapewniał automatyczną kontrolę poprawności formalnej zapisów księgowych.

W toku kontroli prowadzonej przez Urząd gospodarki magazynowej stwierdzono nieprawidłowości w ewidencjonowaniu zakupionych w dniu 10 kwietnia 2009 r. 333 koców polar o wartości 4 997,00 zł oraz w zakupionych dniu 22 kwietnia 2009 r. 350 szt. parasoli o wartości 4 158,98 zł, tj. artykułów przeznaczonych na upominki dla osób ankietowanych.

Artykuły te w dniu zakupu i przyjęcia na magazyn zostały wydane z magazynu pracownikom nadzorującym poszczególne badania statystyczne w celu ich rozdysponowania wśród osób objętych badaniami statystycznymi. Nierozdysponowane na dzień 31 grudnia 2009 r. artykuły (tj. 140 kompletów pościeli, 56 koców polar, 138 parasoli), które były przechowywane w pomieszczeniach Urzędu, nie zostały przyjęte do magazynu i w związku z tym nie zostały objęte inwentaryzacją, do której przeprowadzania Urząd był zobowiązany na podstawie art. 26 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 29 września 1994 r. *o rachunkowości*¹⁴, a także zasadami polityki rachunkowości. W toku kontroli stwierdzone nieprawidłowości zostały usunięte, tj. całość pobranych 2009 r., a nierozdysponowanych artykułów została zwrócona do magazynu, a w wyniku przeprowadzonej na koniec 2010 r. inwentaryzacji, wartość tych artykułów została zaewidencjonowana w księgach rachunkowych.

2.2 W wyniku weryfikacji 104 dowodów z 2008 r. stanowiących podstawę dokonanych przez Urząd wydatków na kwotę 696 382,41 zł (tj. 80% wydatków) i w 123 dowodów z 2009 r. na kwotę 700 953,62 zł (tj. 74% wydatków) stwierdzono, że dowody te odpowiadały wymogom określonym w art. 22 ust.1 ustawy *o rachunkowości*, za wyjątkiem jednego dowodu (delegacja służbowa nr 201/2009/O), na którym naniesiono błędną datę sprawdzenia dokumentu pod względem merytorycznym.

3. W zakresie spraw pracowniczych:

3.1 Spośród 10 pracowników, z którymi w kontrolowanym okresie rozwiązano umowy za wypowiedzeniem złożonym przez pracodawcę¹⁵, dziewięciu odwołało się do sądu pracy wnosząc o uznanie wypowiedzeń za bezskuteczne. Z pięcioma pracownikami Dyrektor zawarła ugody sądowe dotyczące wypłaty odszkodowań, a z uwagi na niezgodne z prawem rozwiązanie stosunku pracy, sąd w dwóch przypadkach orzekł przywrócenie do pracy wraz z wypłatą wynagrodzenia za czas pozostawania bez pracy, a w jednym przypadku wypłatę

¹⁴ Dz.U. z 2009 r. Nr 152, poz. 1223 ze zm.

¹⁵ z tego z siedmiu w wyniku reorganizacji Urzędu

odszkodowania. Z tytułu realizacji wyroków, ugód i postanowień sądowych wydanych w związku z ww. wypowiedzeniami umów o pracę, Urząd do dnia kontroli NIK, tj. 24 maja 2011 r. wydatkował ogółem 69 951,78 zł, w tym z tytułu zwrotu kosztów zastępstwa procesowego 2 597 zł¹⁶ i odsetek 1 437,45 zł.

3.2 Jako działanie nierzetelne i niegospodarne NIK ocenia dopuszczenie do niewykorzystania przez jedną osobę, w okresie wypowiedzenia, całego przysługującego urlopu, przy jednoczesnym zwolnieniu tej osoby z obowiązku świadczenia pracy, co skutkowało wypłatą ekwiwalentu za 5 dni w kwocie 440,45 zł. Dyrektor wyjaśniła, iż nieudzielanie urlopu wynikało z konieczności wyjaśnienia przez pracownika nadwyżek, niedoborów i towarów obcych w magazynie. Jednakże wobec konieczności rozliczenia się przez pracownika ze stanów magazynowych przed rozwiązaniem umowy o pracę, niecelowym - w ocenie NIK - było zwolnienie go z obowiązku świadczenia pracy do końca okresu wypowiedzenia, ze względu na ograniczenie możliwości skutecznego uzyskania przez pracodawcę wyjaśnienia stwierdzonych różnic. W pozostałych ośmiu objętych kontrolą przypadków, osoby zwolnione z obowiązku świadczenia pracy w okresie wypowiedzenia, wykorzystały przysługujący im urlop.

3.3 Kontrola realizacji przez Urząd wyroków, ugód i postanowień sądowych z zakresu spraw pracowniczych dotyczących sześciu z dziewięciu pracowników wykazała, że zostały one wykonane w pełni, tj. dokonano wypłaty odszkodowania lub przywrócono pracowników do pracy i wypłacono tym osobom wynagrodzenie za czas pozostawania bez pracy, w kwotach wynikających z tych orzeczeń. W przypadku dwóch osób, które zostały przywrócone do pracy, kwoty pierwotnie wypłaconych wynagrodzeń były niższe od kwot im należnych na podstawie art. 47 *Kodeksu pracy*, tj. uwzględniających rzeczywisty okres pozostawania tych pracowników bez pracy. Pomimo wniosków tych pracowników o wypłacenie wynagrodzeń za cały okres pozostawania bez pracy, Dyrektor wypłaciła im tylko kwoty wskazane w ww. wyroku, tj. ustalone do dnia orzekania. Przyczynę odmowy wypłaty wynagrodzenia za pozostały okres pozostawania bez pracy, Dyrektor wyjaśniła niewystąpieniem przez pracowników w postępowaniu sądowym z roszczeniem o wypłatę wynagrodzenia za czas pozostawania bez pracy po dacie orzekania oraz nierozszerzenie powództwa w tym zakresie. W ocenie NIK, powyższe stanowisko jest niezasadne, ponieważ sprawę tą regulowały przepisy *Kodeksu pracy*, co potwierdziły kolejne wyroki sądów pracy

¹⁶ w postępowaniu przed sądem pierwszej i drugiej instancji oraz w postępowaniu kasacyjnym przed Sądem Najwyższym

nakazujące Urzędowi wypłatę pracownikom wynagrodzenia za czas pozostawania bez pracy, tj. do dnia podjęcia przez nich pracy.

W konsekwencji, Urząd poza ww. wynagrodzeniem przysługującym obu pracownikom, dodatkowo wydatkował z tytułu odsetek kwotę 1 869,01 zł oraz z tytułu kosztów sądowych i kosztów zastępstwa procesowego kwotę 2 117,00 zł.

W powyższym zakresie NIK zwraca uwagę, że wskutek wypłaty pracownicy D.R. na podstawie wyroku sądu wynagrodzenia za pozostały czas pozostawania bez pracy z odsetkami w łącznej kwocie 7 785,85 zł, w następujący sposób, tj. dniu 28 czerwca 2010 r. jedynie kwoty 2 109,96 zł (brutto) objętej rygiorem natychmiastowej wykonalności, a pozostałej kwoty w dniu 2 sierpnia 2010 r., wzrosła kwota wypłaconych pracownikowi odsetek o 70,76 zł. Powyższe działanie wyjaśniono oczekiwaniem na wyrok i jego pisemne uzasadnienie w celu podjęcia decyzji o wniesieniu apelacji.

Stwierdzono również nieprawidłowości w ustaleniu wysokości odsetek należnych W. I. od wynagrodzenia za pozostały czas pozostawania bez pracy (9 440,56 zł brutto), które zostały wypłacone w dniu 23 marca 2011 r. w kwocie niższej od należnej o 431,56 zł, ze względu na ich naliczenie od kwoty wynagrodzenia netto. Powyższą kwotę wypłacono pracownikowi w trakcie kontroli NIK w dniu 3 czerwca 2011 r. Wyjaśnienia Dyrektor Urzędu, iż pomyłka spowodowana została niechlujstwem Sądu, który nie określił wyraźnie jak w wyroku dotyczącym D. R. jaką kwotę brutto wynagrodzenia należy wypłacić, w ocenie NIK nie może zostać uznane za przekonujące, ponieważ pomimo niewskazania w sentencji wyroku Sądu, czy wynagrodzenie za czas pozostawania bez pracy zasądzono na rzecz W. I. w kwocie netto, czy brutto, Urząd wypłacając ww. wynagrodzenie przyjął, iż jest to wynagrodzenie brutto, natomiast jedynie do naliczenia odsetek – kwotę netto.

3.4 NIK negatywnie ocenia zwłokę w wypłacie dwóm pracownikom dodatkowego wynagrodzenia rocznego za 2009 r. uwzględniającego kwoty wynagrodzenia za okres pozostawania bez pracy wypłacone tym pracownikom na podstawie wyroków Sądu Rejonowego w Opolu z dnia 14 czerwca 2010 r. (sygn. akt IVP178/10) oraz z dnia 22 marca 2011 r. (sygn. akt IVP upr. 5/11). W myśl art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 12 grudnia 1997 r. *o dodatkowym wynagrodzeniu rocznym dla pracowników sfery budżetowej*¹⁷ wynagrodzenie roczne ustala się z uwzględnieniem wynagrodzenia przysługującego pracownikowi, który podjął pracę w wyniku przywrócenia do pracy. D.R. dodatkowe wynagrodzenie roczne w kwocie 661,80 zł brutto wypłacono w dniu 11 lutego 2011 r., tj. 228 dni

¹⁷ Dz.U. Nr 160, poz. 1080 ze zm.

od uprawomocnienia się wyroku z dnia 14 czerwca 2010 r. bez odsetek wnioskowanych przez pracownika, a W. I. w kwocie 802,45 zł brutto w dniu 26 maja 2011 r., tj. po upływie 65 dni od uprawomocnienia wyroku z dnia 22 marca 2011 r. z w tym przypadku już z odsetkami, które wyniosły 18,58 zł. W powyższym zakresie NIK zauważyła, że Urząd nie zwlekał z wypłatą dodatkowego wynagrodzenia rocznego od wynagrodzenia za czas pozostawania bez pracy w okresie od kwietnia do września 2009 r.¹⁸ (wypłaconego pracownikom w dniu 1 lutego 2010 r.). Wypłaty dokonano w dniu 3 marca 2010 r., tj. jeszcze przed upływem terminu wypłaty dodatkowego wynagrodzenia rocznego za 2010 r. Dyrektor Urzędu wyjaśniła, że w sprawie wypłaty dodatkowego wynagrodzenia rocznego pracownikom przywróconym do pracy działała na podstawie wiedzy i w oparciu o opinie prawne uzyskiwane na bieżąco od radcy prawnego Urzędu, a Główna Księgowa upoważniona do dysponowania środkami pieniężnymi nie informowała jej o swoich wątpliwościach, co do poprawności realizowanych wypłat w oparciu o uzyskane opinie.

4. W zakresie prowadzenia naboru kandydatów do pracy w Urzędzie.

4.1 Kontrola ośmiu z 16 naborów pracowników korpusu służby cywilnej przeprowadzonych w kontrolowanym okresie wykazała, że rzetelnie upowszechniano informację o wolnych stanowiskach pracy w Urzędzie, poprzez sporządzenie i publikację ogłoszeń o naborze zgodnie z wymogami określonymi w art. 11 ust. 1-3 ustawy z dnia 24 sierpnia 2006 r. *o służbie cywilnej*¹⁹, a następnie art. 28 ust. 1-3 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. *o służbie cywilnej*²⁰. Ustalono w czterech skontrolowanych naborach²¹ wymagania niezbędne wobec kandydatów dotyczące znajomości przepisów oraz doświadczenia w realizacji zamówień publicznych były wyższe, od wymagań zawartych w opisach tych stanowisk, natomiast w przypadku naboru na stanowisko statystyka w Wydziale Udostępniania Informacji wymagania wobec kandydata wykazano w oparciu o zadania realizowane w ww. Wydziale, ponieważ nie sporządzono opisu tego stanowiska. Powyższe naruszało art. 11 ust. 2 pkt 3 ustawy *o służbie cywilnej z 2006 r.*, w zgodnie z którym wymagania związane ze stanowiskiem pracy zawarte w ogłoszeniu o naborze, powinny być zgodne z opisem tego stanowiska (obecnie art. 28 ust. 2 pkt 3 ustawy *o służbie cywilnej z 2008 r.*). Według wyjaśnień Dyrektor Urzędu wymagania sformułowane w czterech z ww. naborów związane były z koniecznością zapewnienia Urzędowi ciągłości praktycznych kompetencji

¹⁸ Na podstawie wyroku z dnia 30 września 2009 r. (sygn. akt IV P 332/08), który uprawomocnił się w dniu 21 stycznia 2011 r.

¹⁹ Dz.U. Nr 170, poz. 1218 ze zm. dalej *ustawa o służbie cywilnej z 2006 r.*

²⁰ Dz.U. Nr 227, poz. 1505 ze zm. dalej *ustawa o służbie cywilnej z 2008 r.*

²¹ Nabór na stanowisko kierownika Wydziału Administracyjnego z dnia 28 sierpnia 2008 r. oraz trzy nabory na stanowisko specjalisty w ww. Wydziale.

w zakresie zamówień publicznych w sytuacji nieobecności pracowników realizujących te sprawy, a w jednym przypadku podjęciem decyzji o naborze pracownika przed rozpoczęciem prac nad wartościowaniem stanowisk pracy, w ramach którego zatwierdzone zostały opisy stanowisk pracy.

4.2 Objęte kontrolą nabory przeprowadziły, zgodnie z ustalonymi przez Dyrektora Urzędu procedurami, powołane w tym celu komisje. Sześć z ośmiu protokołów z naborów objętych kontrolą (75%), zostało sporządzonych w szczególowości określonej w art. 14 ust. 2 ustawy *o służbie cywilnej z 2006 r.* i w art. 30 ust. 2 ustawy *o służbie cywilnej z 2008 r.*, dwa nie zawierały informacji o liczbie nadesłanych ofert, w tym liczby ofert niespełniających wymogów formalnych, wymaganych art. 30 ust. 2 pkt 2 ustawy *o służbie cywilnej z 2008 r.* Według wyjaśnień Zastępcy Dyrektora Urzędu (przewodniczącej komisji przeprowadzającej nabór) brak ww. informacji był wynikiem błędu, a w czasie kontroli NIK Dyrektor zobowiązała pracowników Wydziału Kadr i Szkolenia do zwiększenia szczególowości protokołów z naboru do korpusu służby cywilnej oraz zamieszczenia w nich ww. informacji.

4.3 Pomimo wynikającego z art. 31 ust. 1 ustawy *o służbie cywilnej z 2008 r.* obowiązku niezwłocznego upowszechnienia informacji o wynikach naborów, spośród trzech naborów na stanowisko specjalisty w Wydziale Administracyjnym, w Biuletynie Informacji Publicznej²² Urzędu prowadzonym przez GUS opublikowano jedynie wyniki ostatniego naboru po 6 dniach od jego zakończenia. W BIP Kancelarii²³ Prezesa Rady Ministrów, informację o wynikach tego naboru opublikowano dopiero po 22 dniach od jego zakończenia. Ponadto nie zapewniono prawidłowego zamieszczenia w BIP informacji o zakończeniu dwóch poprzednich naborów na to stanowisko. Według wyjaśnień Kierownika Wydziału Kadr i Szkolenia nieprawidłowości w upowszechnianiu informacji o wynikach naborów spowodowane zostały nadmierną ilością obowiązków służbowych. W wyniku przeprowadzonych naborów, zatrudniono pracowników spełniających wymogi ustalone w ogłoszeniach o naborze, co zostało rzetelnie udokumentowane w dokumentacji pracowniczej.

4.4 Kontrola pięciu naborów pracowników zatrudnionych poza korpusem służby cywilnej (11,9% naborów) wykazała, że wprawdzie w ogłoszeniach o naborze ustalono wymagania kwalifikacyjne pracowników dotyczące wykształcenia i okresu pracy wynikające z rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 6 marca 2007 r. w *sprawie zasad wynagradzania pracowników niebędących członkami korpusu służby cywilnej zatrudnionych w urzędach*

²² dalej: BIP

²³ dalej: KPRM

*administracji rządowej i pracowników innych jednostek*²⁴, a następnie w rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 2 lutego 2010 r. w *sprawie zasad wynagradzania pracowników niebędących członkami korpusu służby cywilnej zatrudnionych w urzędach administracji rządowej i pracowników innych jednostek*²⁵, to jednak weryfikacja ww. wymogów przed zatrudnieniem pracowników nie była dokonywana rzetelnie. W dwóch przypadkach pracowników zatrudniono na stanowisku ankieterów, pomimo iż nie udokumentowali wymaganego dwuletniego okresu pracy. Jeden pracownik nadal zatrudniony na stanowisku ankietera uzupełnił dokumenty potwierdzające okres pracy w czasie kontroli NIK, z drugim pracownikiem umowa została rozwiązana z dniem 30 maja 2009 r. Według wyjaśnień Dyrektora i Zastępcy Dyrektora, zatrudnienie ww. pracownika, pomimo niespełnienia wymagań w zakresie okresu pracy spowodowane zostało potrzebą uzupełnienia kadry ankietarskiej w związku z koniecznością terminowego zakończenia badań ankietowych. NIK zauważa jednak, że w okresie niemal pięciomiesięcznego zatrudnienia ww. pracownika nie wyegzekwowano od niego udokumentowania jakichkolwiek wcześniejszych okresów pracy. Sposób prowadzenia naboru pracowników na stanowiska poza korpusem służby cywilnej został uregulowany przez Dyrektora w trakcie kontroli NIK.

5. W zakresie okresowych oceny pracowników korpusu służby cywilnej.

Kontrola ocen okresowych jednego urzędnika i 10 pracowników członków korpusu służby cywilnej oraz pierwszych ocen siedmiu pracowników (17,5% pracowników Urzędu członków korpusu służby cywilnej) wykazała, że pierwsze oraz okresowe oceny sporządzono w terminach oraz szczegółowości wymaganej art. 52 ustawy o *służbie cywilnej z 2006 r.*, a następnie art. 37, 38 i 81 *ustawy o służbie cywilnej z 2008 r.* oraz rozporządzeniach Prezesa Rady Ministrów: z dnia 5 kwietnia 2007 r. w *sprawie szczegółowych zasad przeprowadzania ocen urzędników służby cywilnej*²⁶, z dnia 8 maja 2009 r. w *sprawie warunków i sposobu przeprowadzania ocen okresowych członków korpusu służby cywilnej*²⁷ oraz z dnia 15 czerwca 2009 r. w *sprawie szczegółowych warunków i sposobu dokonywania pierwszej oceny w służbie cywilnej*²⁸, co NIK ocenia pozytywnie. Żaden z objętych kontrolą pracowników nie odwołał się od uzyskanej oceny. Stwierdzone uchybienia dotyczyły dokonania oceny pracownika w związku ze zmianą stanowiska wiążącą się z istotną zmianą zakresu obowiązków dopiero po upływie 6 miesięcy od zmiany stanowiska oraz

²⁴ Dz.U. Nr 45 poz. 290 ze zm., dalej: rozporządzenie z dnia 6 marca 2007 r.

²⁵ Dz.U. Nr 27, poz. 134

²⁶ Dz.U. Nr 69, poz. 453

²⁷ Dz.U. Nr 74 poz. 633

²⁸ Dz.U. Nr 94 poz. 772 dalej rozporządzenie w sprawie ocen z 2009 r.

przeprowadzenia z pracownikiem rozmowy, o której mowa w § 1 rozporządzenia w sprawie ocen z 2009 r. z opóźnieniem 3 dni. Organizację służby przygotowawczej w Urzędzie, w tym zasady przeprowadzania i zaliczania egzaminu kończącego ww. służbę, wymagane przepisami art. 36 ust. 5 ustawy o służbie cywilnej z 2008 r., Dyrektor Urzędu określiła w trakcie kontroli NIK.

6. W zakresie sporządzania opisów i wartościowania stanowisk pracy.

W kontrolowanym okresie dwukrotnie sporządzono opisy stanowisk pracy Urzędzie²⁹, w szczególności określonej w zarządzeniu Nr 81 Prezesa Rady Ministrów z dnia 1 sierpnia 2007 r. w sprawie zasad dokonywania opisów i wartościowania stanowisk pracy w służbie cywilnej³⁰, które stosownie do obowiązku wynikającego z § 2 ww. zarządzenia zostały zatwierdzone przez Dyrektora. Nie sporządzono opisów, ani nie dokonano aktualizacji istniejących opisów stanowisk pracy po utworzeniu w Urzędzie Wydziału Cen z dniem 1 maja 2008 r., pomimo obowiązku określonego w § 3 ww. zarządzenia (obecnie § 2 zarządzenia Nr 1 Prezesa Rady Ministrów z dnia 7 stycznia 2011 r. w sprawie zasad dokonywania opisów i wartościowania stanowisk pracy w służbie cywilnej³¹). Wskazany w wyjaśnieniach Dyrektor Urzędu okres przejściowy związany uzupełnieniem i rozszerzeniem specjalizacji z zakresu cen, w ocenie NIK nie stanowił uzasadnienia do odstąpienia od niezwłocznej aktualizacji opisów stanowisk wynikającej z wprowadzonych zmian, bowiem opisy stanowisk pracy w Ośrodku Badań i Analiz Cen, który przejął zadania Wydziału Cen zatwierdzono dopiero 24 maja 2010 r.

Dwóch z dziewięciu objętych kontrolą pracowników członków korpusu służby cywilnej (22,2%) nie zostało zapoznanych z opisem zajmowanych stanowisk pracy, co stanowiło naruszenie § 2 ust. 2 zarządzenia nr 81 (obecnie § 11 ust. 6 zarządzenia Nr 1). Według wyjaśnień Dyrektor Urzędu powyższe spowodowane zostało w pierwszym przypadku przeoczeniem, natomiast w drugim nieobecnością pracownika.

Powołany przez Dyrektora Urzędu zespół przeprowadził wartościowanie stanowisk pracy w 2008 r. i 2010 r. metodą analityczno-punktową, zgodnie z zasadami określonymi w zarządzeniu Nr 81 w oparciu o zatwierdzone opisy stanowisk. Z prac zespołu wartościującego nie została wyłączona Zastępca Dyrektora podczas wartościowania stanowisk pracy kierowników, bezpośrednio przez nią nadzorowanych (6 stanowisk w 2008 r. i 4 w 2010 r.), co stanowiło naruszenie § 13 ust. 3 ww. zarządzenia. Wyniki

²⁹ dla 61 stanowisk w 2008 r. i dla 45 w 2010 r.

³⁰ M.P. Nr 48 poz. 566, dalej *zarządzenie Nr 81*

³¹ M.P. Nr 5 poz. 61, dalej *zarządzenie Nr 1*

przeprowadzonego wartościowania wykorzystano do ustalenia tabeli płac Urzędu stawek wynagrodzenia zasadniczego gwarantowanego na poszczególnych stanowiskach oraz zatrudnienia pracowników na stanowiskach, których opis odzwierciedlał realizowane przez nich zadania.

Najwyższa Izba Kontroli zwraca uwagę na niezachowanie przez Dyrektora Urzędu zasady pisemności przy: opiniowaniu przez kierowników wyników wartościowania, zatwierdzeniu wyników wartościowania przeprowadzonego w 2008 r. i informowaniu pracowników zajmujących dane stanowisko pracy oraz osób nadzorujących to stanowisko o wynikach wartościowania przeprowadzonego w 2010 r.

7. W zakresie udzielania kar pracownikom oraz istnienia stosunku podległości.

7.1 Spośród 10 kar dyscyplinarnych (upomnień) nałożonych przez Dyrektora w kontrolowanym okresie, w trzech przypadkach kar za niewykonanie poleceń Dyrektora dotyczących: złożenia oświadczeń o informacjach i dokumentach służbowych przekazanych inspektorowi PIP oraz nieuzyskania przez pracownika zgody Dyrektora³² na wejście i przebywanie na terenie Urzędu w dniu uzyskania przez pracownika zaświadczenia o niezdolności do pracy powstałej w wyniku wypadku w pracy, pracownicy wnieśli sprzeciw. Jako nieuzasadnione oraz naruszające art. 3 ustawy z dnia 23 maja 1991 r. *o związkach zawodowych*³³, NIK ocenia zlecenie przez Dyrektora Rzecznikowi Dyscyplinarnemu wszczęcie postępowań wyjaśniających wobec czterech pracowników – członków zarządu Komisji Zakładowej Ogólnopolskiego Związku Zawodowego Inicjatywa Pracownicza za naruszenie przez nich *Kodeksu Etyki Służby Cywilnej*³⁴ (§ 1 pkt 1 i 3. § 2 pkt 7-9 i § 3 pkt 5-7) oraz art. 76 ust. 1 pkt 7 ustawy *o służbie cywilnej z 2008 r.*, w związku ze skierowaniem przez ww. Komisję pism dotyczących działań dykcji do Prezesa GUS oraz Szefa Służby Cywilnej. NIK zauważa, że Rzecznik Dyscyplinarny w trzech przypadkach umorzył postępowania wyjaśniające, a w jednym nie podjął postępowania ze względu na upływ trzech miesięcy od powzięcia wiadomości o naruszeniu obowiązków przez członka korpusu służby cywilnej.

7.2 Wykonywanie pracy w Urzędzie w okresie od 15 listopada 2007 r. do 10 maja 2009 r. przez - małżonka Zastępcy Dyrektora Urzędu stanowiło naruszenie art. 50 ust. 1 ustawy *o służbie cywilnej z 2006 r.* oraz art. 79 ustawy *o służbie cywilnej z 2008 r.*, które zakazywały uprzednio w służbie publicznej, a następnie w Urzędzie powstania stosunku podległości

³² lub osoby przez nią upoważnionej

³³ Dz.U. z 2001 r. Nr 79, poz. 854

³⁴ Zarządzenie Nr 114 Prezesa Rady Ministrów z dnia 11 października 2002 r. w sprawie ustanowienia *Kodeksu Etyki Służby Cywilnej* (M.P. Nr 46, poz. 683)

służbowej pomiędzy małżonkami. Podjęte przez Dyrektora Urzędu działania dotyczące zmiany stanowiska pracy ww. pracownika i struktury organizacyjnej Urzędu oraz wydanie pisemnych poleceń dotyczących sposobu załatwiania spraw przez pracownika z dyrekcją, skutkujące brakiem bezpośredniej podległości służbowej między małżonkami, nie zmieniły faktu, iż stosunek podległości służbowej, o której mowa w ww. przepisach w sytuacjach nieobecności Dyrektora i kierowania tą jednostką przez Zastępcę Dyrektora, nadal istniał. Wprawdzie z dniem 11 maja 2009 r. mąż Zastępcy Dyrektora został przeniesiony do pracy w GUS w Departamencie Handlu i Usług i formalnie brak jest podległości służbowej, jednak miejscem wykonywania pracy przez tą osobę jest Opole. NIK zauważa, że taka forma pracy według informacji Dyrektora Departamentu Handlu i Usług GUS zastosowana została tylko wobec ww. pracownika.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi oraz uwzględniając działania podjęte w czasie trwania kontroli, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

- 1. Zapewnienie należytego zabezpieczenia interesów Urzędu przy zawieraniu i realizacji umów z wykonawcami usług finansowych ze środków publicznych.***
- 2. Rzetelną weryfikację kwalifikacji wymaganych od pracowników zatrudnianych na stanowiskach poza korpusem służby cywilnej.***
- 3. Niezwłoczne sporządzanie i aktualizowanie opisów stanowisk pracy w przypadkach zmian w strukturze organizacyjnej oraz zakresach stanowisk, jak również zapoznavanie pracowników z opisami zajmowanych przez nich stanowisk pracy.***
- 4. Podjęcie działań organizacyjnych na rzecz zapewnienia niezwłocznej publikacji w BIP GUS i KPRM informacji o wynikach naborów pracowników do korpusu służby cywilnej.***

Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje przedstawienia przez Panią Dyrektora, w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków, bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub przyczyn niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Pani prawo zgłoszenia na piśmie do Dyrektora Delegatury NIK w Opolu umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen i uwag zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym wyżej mowa, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej Komisji NIK.